

100 jaar oude brandspuit boven water

Op onze zoektochten naar historische zaken over Alphen kwamen we de oude brandspuit van Alphen op het spoor. Deze verkeert nog in prima staat, maar is momenteel opgeborgen op de zolder van de brandweerkazerne van Ravenstein. We mochten er foto's van maken.

In een oude advertentie uit 1909 zagen we dat de fabriek deze spuit aanbood met 7 m zuig- en 150 m persslangen, die zowel met één als met twee stralen werkten. De slangen zijn voorzien van snelkoppelingen waardoor zij in een minimum van tijd in werking zijn gesteld.

Een actiefoto op een prentbriefkaart in ons archief laat zien dat er met deze spuit geoefend wordt aan de Maas. Deze spuit verving de brandspuit die in 1869 is aangekocht. Van deze spuit is geen afbeelding bekend, maar wel een uitgebreide beschrijving.

De Alphense Waard wordt afgegraven

Het zal iedereen wel opgevallen zijn dat aan de overkant van de Maas druk aan de rivieroever gewerkt wordt. Veel hoge bomen, die de loop van de rivier aangaven (bakenbomen), worden omgelegd en vervangen door rode en groene borden op palen. Men haalt de basaltstenen weg en van de uiterwaarden worden vrachtwagens en schepen vol grond afgevoerd. De rivier krijgt zo meer ruimte.

De grote, afgesneden lus tegenover onze kerk (de Alphense Waard) is zo ook onder handen genomen. Voor de kanalisatie van de Maas (1933) hoorden die uiterwaarden nog bij Alphen. Er heeft zelfs een steenfabriek op gestaan!

Op een oude kaart van 1869 staat deze fabriek getekend. Vanaf Alphen kon je er over land naar toe. Vanuit Lithoijen en Teeffelen kwamen de arbeiders waarschijnlijk met het voetveer.

Paardenhandelaar Hendrik Mollenberg (1808-1876) vroeg in 1865 toestemming om op deze plaats een veldoven te mogen oprichten. Hij wilde eerst een vaste oven bouwen,

maar daarvoor kreeg hij geen toestemming van "Waterstaat", omdat dit nadelig was bij ijsgang in de Maas.

De veldoven moest echter elk jaar vóór 1 december weer afgebroken zijn en ook de stenen mochten dan niet daar blijven liggen. In 1867 blijken er bij Mollenberg wel 32 man te werken. Wel veel voor één veldoven, maar er is dan ook clandestien een tweede oven bijgebouwd en een stenen loods voor het werkvolk om te kunnen schuilen. Hierdoor raakte Mollenberg zijn vergunningen kwijt en hij moest alles afbreken. Met allerlei uitvluchten (in het buitenland op reis, waterstand te hoog) wist hij het nog tot 1870 te rekken, maar dan wordt proces verbaal opgemaakt en hij krijgt een boete van 600 gulden. Mollenberg vraagt gratie aan de Koning en hoeft dan de boete niet te betalen! Wel moet voor 1 februari 1872 alles opgeruimd zijn. Maar omdat het niet gebeurt wordt in december dat werk door een aannemer gedaan, voor rekening van Mollenberg. Maar als hij de rekening in februari 1873 krijgt gepresenteerd, gaat hij weer brieven schrijven. Mollenberg is duidelijk meer handelaar dan steenfabrikant.

De ingenieur van "Waterstaat" heeft het helemaal gehad met hem: "In al zijn

handelingen straalt door een gemis aan eerbied voor 's Lands wetten, waaraan hij zich hoegenaamd niet schijnt te storen!" (Bron: Tijdschrift Tweestromenland nr. 44)

Geschiedenis van het onderwijs in Alphen (1)

Het is lastig om een goed begin te vinden, wanneer je de historie van het onderwijs in Alphen wilt bespreken. De lessen die zo rond 1600 in de dorpen aan kinderen werden gegeven hadden vooral te maken met het geloof. De kinderen leerden gebeden en wat lezen. Een enkeling leerde ook schrijven. Oud en jong zat bij elkaar en leerde zo met en van elkaar.

Als in 1600 de gereformeerde kerk het geloof gaat bepalen, verandert ook het onderwijs. De kinderen leren andere gebeden uit een andere catechismus.

Bovendien wordt het nu belangrijk dat iedereen de bijbel kan lezen.

In Alphen is in die tijd de Katholieke kerk in gebruik genomen door de

Hervormden. De ruimte is veel te groot voor hun eredienst. Ze gebruiken deze dan ook om les te geven. De koster kan er ook in wonen. Ook worden er van tijd tot tijd bijeenkomsten en zelfs verkopingen in deze ruimte gehouden.

We kennen geen berichten, die uit die tijd zijn overgebleven, maar ongetwijfeld zullen het waarschijnlijk meestal de

Hervormden zijn geweest die hun kinderen naar school lieten gaan.

Pas rond 1800 kun je dingen op papier terugvinden over de onvrede rond deze gang van zaken.

Zo is er een dossier van een proces uit 1797 tegen de buurmeesters Johannes Hol en Johannes Lagarde. Uit dit proces weten we dat Daniel Sterk dan koster en schoolmeester is. Hol heeft nog onlangs reparatiekosten voor de schoolbanken betaald. Meester Sterk wil 30 gulden meer voor zijn lessen. Uit protest houdt hij de schooldeur gesloten, maar Hol en Lagarde maken de schooldeur met geweld open. Ze lenen daarvoor een voorhamer van de smid Goossen van der Velden en ze laten een andere leraar Hendrik Wagenaar lesgeven zonder loonsverhoging.

Schepen Verstegen neemt deze zaak hoog op, omdat beide buurmeesters "ijgenrigtig" gehandeld hebben. Ze moeten de schade binnen 8 dagen herstellen en zich voortaan "zorgvuldig van zulke wanorde houden".

In zijn verhoor geeft Johannes Hol ook te kennen dat het schoolhuis een dorpshuis is. Waarschijnlijk is het dan toch al wel een vrijstaand bouwwerk, maar wel dicht bij de kerk en het huis van de koster.

(wordt vervolgd)

Zoekplaatje KAJ groep

Aan het stukje van de vlag te zien is het een groep van de KAJ (Katholieke Arbeiders Jeugd). De foto is uit de zestiger jaren. Rechts naast de vlag staat Cor van Avezaath. Wie herkent een van de andere dames en heren?

Oplossing zoekplaatje Op het hek

Van Ted van Geffen kregen we al snel de namen van de personen op het zoekplaatje van vorige maand. Ze herkende meteen haar moeder Dineke Daanen en haar oom en tantes. Op de foto staan achter v.l.n.r. Leen, Bets, Anny, Net en Drien. Op de voorgrond: Dineke en Jan Daanen. De twee oudste broers Hendrik en Toon staan niet op de foto. De foto is eind jaren dertig gemaakt. Bedankt voor de informatie, er is opnieuw een zoekplaatje opgelost en ons archief is weer iets completer.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Edohof
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Ben van Dijk

Adrie van Hoogstraten

Johan de Jong

Jan van der Voort

tel. 56 1942

tel. 56 2425

tel. 56 1557

tel. 56 1632

email: wham@alphenaandemaas.com

www.alphenaandemaas.com